

kundig onderzoek. Tevens zal al in een vroeg stadium contact met de doelgroep moeten worden gegarandeerd zodat het Handboek gericht blijft op de behoeften van de doelgroep. Wat dit betreft blijven er ook een aantal vragen over de verantwoording van de opzet (belang van een beschrijving van nuttige planten voor de regio, indeling in gebruiksgroepen, omvang van het

handboek) wordt uitgebreid behandeld, maar over de mogelijke vormen van organisatie, verantwoording van het budget, tijdsplanning, samenwerkende instituten en de organisatie van een databank wordt nog geen concrete uitspraak gedaan. Uiteraard is het in het licht van onzekere financiering moeilijk om dergelijke, vaak delicate kwesties gedeeld aan te geven.

Gezien het belang van het Prosea-project en de hoge kwaliteit van de bijdragen die nu in het Proposal te vinden zijn, hadden deze niet onderbelicht mogen blijven.

Louise Fresco

Westphal, E. & P.C.M. Jansen (eds), 1986. Plant Resources of South-East Asia. Proposal for a Handbook. Pudoc, Wageningen, 76 pp.

Let there be forest

Beschrijving van plantaardige hulpbronnen vormt een noodzakelijke eerste stap, die gevolgd moet worden door beheersmaatregelen. Verlies aan diversiteit en afname van het areaal onder climaxvegetatie moet zoveel mogelijk een halt worden toegevoerd. Voor het tropisch regenwoud biedt het boek *Let there be forest* een praktische inleiding voor een groot publiek. Geïnspireerd door een bezorgdheid over de afname van de tropische regenwouden enerzijds en het falen van herbebossingsprogramma's anderzijds, formuleren de auteurs een aantal maatregelen voor het behoud van het bos in de wereld. De omvang van het probleem is bekend, maar het op een rijtje zetten van de cijfers veroorzaakt toch nog eens een extra schokeffect. Zo staat in Afrika tegenover iedere nieuw aangeplante hectare 29 hectare vernield bos, en zullen zo'n tien miljoen hectare jaarlijks aangeplant moeten worden

om de toekomst van onze bosreserves te garanderen. Een dergelijk doel kan alleen stap voor stap, of liever: boom voor boom, gerealiseerd worden. Het belang van het behouden van verschillende soorten bosbouwproducten wordt onderstreept. Bomen bieden naast brand- of constructiehout ook vezels, vruchten, voer en medicinale producten. Ieder van die functies moet onderkend worden in de aanplant van nieuwe soorten. Een van de meest interessante hoofdstukken betreft de lessen die geleerd kunnen worden uit het mislukken van herbebossing in de Sahel. Een aantal case studies passeert de revue – teakplantages in combinatie met eenjarige voedselgewassen op Java, dorpsbossen in Nepal en bomen voor kleine boeren op Haïti. Telkens blijkt dat nieuwe aanplant alleen dan succesvol is wanneer de bevolking dit zelf als haar eigen belang ziet, en niet als een van boven opgelegde maatre-

gel. Aanplanten van verschillende soorten bieden bovendien veel van de voordelen van natuurlijke vegetatie en zijn beter bestand tegen ziekten en plagen. De auteurs erkennen dat er geen algemeen geldende aanpak voor (her)bebossing bestaat. Nationale bosreservaten, commerciële en dorpsplantages en het beplanten van erven hebben ieder hun plaats. De wereldwijde opzet van deze publikatie leent zich niet voor een gedetailleerde en technische beschrijving, waardoor noodzakelijkerwijs een deel van de tekst nogal oppervlakkig en soms wel erg eenvoudig blijft. Niettemin is het een stimulerend boekje, niet in de laatste plaats door de schitterende uitgave volgens de beste Pudoc-traditie, dit keer geïllustreerd door niemand minder dan Peter van Straaten.

Louise Fresco

Krochmal, A. & C. Krochmal, 1986. *Let there be forest*. Pudoc, Wageningen, 95 pp.

